

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан філософського факультету
КАРПЕНКО І. В.

(вказати П.І.Б керівника)

" 16 " вересня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

АКАДЕМІЧНІ ПРАКТИКИ
ФІЛОСОФСЬКОГО ПИСЬМА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 03 гуманітарні науки _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 033 – філософія _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ Філософія _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова/за вибором)

факультет _____ філософський _____

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету

“ 16 ” червня 2023 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Перепелиця О.М., доктор філософських наук, зав. кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада; Шильман М.Є., кандидат філософських наук, доцент кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада

Програму схвалено на засіданні кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада

Протокол № 10 від 01 червня 2023 року

Завідувач кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада

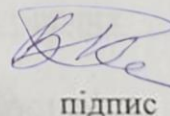

Олег ПЕРЕПЕЛИЦЯ

підпис

Програму погоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми

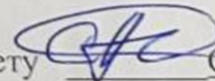
Володимир Прокопенко

підпис

Програму погоджено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол № 10 від 14 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії філософського факультету

Сергій ГОЛІКОВ

підпис

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Академічні практики філософського письма”
складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
спеціальність 033 філософія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомити студентів з особливостями написання академічних наукових, зокрема філософських текстів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є розглянути основні формальні елементи академічних філософських текстів, особливості їх побудови, порядок структурних елементів.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	4-й
Семестр	
5-й	8-й
Лекції	
16 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	86 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

набути компетентностей: здатність до безперервного та актуального навчання; уміння працювати в команді; навички використання методів і прийомів логічного аналізу, вміння працювати з філософськими текстами; здатність реферування і анотування наукової та філософської літератури (у тому числі іноземною мовою);

досягти таких результатів навчання: знання основних філософських концепцій, базових категорій, понять філософії; знання різних методів наукового і філософського дослідження, методів і прийомів логічного аналізу; спроможність до здійснення дослідницької діяльності на базі критичного аналізу традиційних та сучасних філософських проблем; спроможність до ефективної та плідної комунікативної взаємодії з філософською, науковою спільнотою, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології;

знати: жанри та структуру філософських текстів, технології філософського письма;

вміти: логічно побудувати філософський текст, виокремити його змістовні і формальні особливості.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Що таке філософське письмо?

Філософське письмо і характер філософії. Філософія й академічний дискурс. «Наукова» філософія. Авторство філософського тексту. Особливості філософського тексту. Стил ь і модуси мислення. Регулярність філософського тексту. Термінологія. Філософія як творчість концептів. Класичне та неklasичне філософське письмо. Поетичне та/або прозаїчне. Метафоричне та логічне. Аргументація. Репрезентація. Сюжет. Філософська мова та її особливості.

Тема 2. Жанри (прийоми) філософського письма.

Проблема форми, жанру, прийому і норми академічного дискурсу. Основні жанри філософування. Філософський діалог. Обмін промовами. Розшукування істини. Діалог та інтер-текстуальність. Трактат. Трактат «про». Трактуювання/ствердження. Переслідування істини. Монологічність філософської трактовки проблем. Догматичний трактат. Сума. Вичерпність філософської суми. Пред'явлення істини. Філософська промова. Апеляції до істини. Види промов. Доклад, виступ, маніфест. Полемічність. Наукові/філософські тези. Пунктуації істини. Сучасні академічні тексти. Статті. Монографії. Дипломні (кваліфікаційні) роботи. Дисертації.

Тема 3. Структура академічного філософського тексту. Вступ.

Загальні і специфічні принципи структурування філософських текстів. Академічні вимоги до тез, статей і дисертацій (кваліфікаційних текстів). Анотація. Структура вступу. Початок наукового тексту. Постановка проблеми й актуалізація. Ступінь розробленості проблеми, аналіз досліджень. Формулювання мети і завдань. Об'єкт і предмет дослідження. Теоретико-методологічні засади.

Тема 4. Структура академічного філософського тексту. Основні розділи.

Структура, форма, зміст і порядок наукового дослідження. Різні стратегії побудови тексту. Індуктивна та дедуктивна форми.

Тема 5. Структура академічного філософського тексту. Висновки.

Висновки/результати філософського тексту. Практичні та теоретичні складові висновків.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	л.	інд	с. р	л		п	лаб.	інд.	с. р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Що таке філософське письмо?	14	2	2			10	14	1				13
2. Жанри (прийоми) філософського письма	16	2	2			12	16					16
3. Структура академічного філософського тексту. Вступ	20	4	4			12	20	1				19
4. Структура академічного філософського тексту. Основні розділи	20	4	4			12	20		1			19
5. Структура академічного філософського тексту. Висновки	20	4	4			12	20		1			19
Усього годин	90	16	16			58	90	2	2			86

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	1. Що таке філософське письмо?	2	
2	2. Жанри (прийоми) філософського письма	2	
3	3. Структура академічного філософського тексту. Вступ	4	
4	4. Структура академічного філософського тексту. Основні розділи	4	1
5	5. Структура академічного філософського тексту. Висновки	4	1
	Разом	16	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
1	Підготовка до семінарських занять, опрацювання літератури Підготовка тез та виступів з доповіддю	24	32
2	Підготовка відповідей на контрольні питання	10	20
3	Підготовка творчої роботи: вступ до статті	14	14
4	Підготовка до заліку	10	20
	Разом	58	86

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристичний, дослідницький, дискусійний

8. Методи контролю

Поточний контроль

- Оцінювання ступеню активності студентів та якості їх виступів та коментарів при проведенні дискусій на семінарських заняттях.
- Оцінювання творчих індивідуальних завдань (есе, творча робота: вступ до статті)
- Підсумковий контроль (залік)

Перевірка розуміння студентами теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатність творчо використовувати накопиченні знання та вміння.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Разом	залікова робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5				
10	10	20	10	10		60	40	100

Критерії оцінювання:

- правильне, згідно з академічними вимогами оформлення тексту;
- повнота викладення матеріалу;
- творчий характер аналізу й узагальнення;
- навички лаконічного, чіткого, логічного, послідовного та грамотного викладу матеріалу, формулювання власних висновків;

- уміння вести полеміку з теоретичних і практичних питань філософії, уміння проілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами;

Залікове завдання оцінюється за наступною системою балів:

40 балів	студент продемонстрував глибоке знання форми та змісту академічного філософського тексту, провів глибокий філософський аналіз означеної проблеми; глибоко і всебічно висвітлені знання основних положень побудови філософського тексту; текст повністю репрезентує певну філософську проблему; текст побудовано лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків; текст містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми, критичний їх аналіз; текст написано грамотно та демонструє високий рівень засвоєння навчального матеріалу
30 балів	студент продемонстрував знання форми та змісту академічного філософського тексту, аргументовано виклав означену проблему; текст в цілому репрезентує певну філософську проблему; здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики; текст побудовано лаконічно та послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не обґрунтовані; текст містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми без власного аналізу
20 балів	студент продемонстрував певне знання форми та змісту академічного філософського тексту, виклавши основні положення означеної проблеми; висвітлені знання є фрагментарними; аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики відсутній; ткст є недостатньо послідовним та логічним; власні висновки відсутні
10 балів	студент продемонстрував уявлення з форми та змісту академічного філософського тексту; відсутній аналіз означеної проблематики; текст є фрагментарним, структурні елементи, висновки і узагальнення відсутні, або не відповідають змісту питання
4 бала	текст частковий; відсутній аналіз означеної проблематики; структури і логіки нема, висновки відсутні або не відповідні.
0 балів	відповідь відсутня, або не відповідає змісту питання

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	

70-89		зараховано
50-69		
1-49		не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Арістотель. Метафізика. Х.: Фоліо. 2020. (Гл. 1-4).
2. Гінзбург М. Д. Система правил українського ділового та наукового стилю // Укр. мова. – 2006. – № 2. – С. 30–43.
3. Левченко О. П. Науковий стиль: культура мовлення: навчальний посібник. — Львів: В-во Львівської політехніки, 2012.
4. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. – 2012. – № 4. – С. 18–28.
5. Семенов О. М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. – К.: Академія, 2010. – 213 с.
6. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. К.: Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2016.
7. Ткачук М.Л. Академічна філософія як феномен // Наукові записки НаУКМА. – Т.18. Філософія та релігієзнавство. – К., 2000. – С. 52–58.
8. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : посібник / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2004.

Допоміжна література

Вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 9-10.

ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки. Тернопіль: Мандрівець, 2007.

Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. - 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: ВД "Професіонал", 2004. – 216 с.

Лопатіна В. Письмові завдання в університетах України та США: погляд академічного райтера // <https://commons.com.ua/uk/poglyad-akademichnogo-rajtera/> 2017.

Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Г. С. Цехмістрова. – К. : Видавн. дім "Слово", 2003.

Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.

Фуко М. Археологія знання. К., 2003.

Фуко М. Правила промови. К.: Дух і літера, 1993. 61 с.

Як публікуватися в міжнародних рецензованих виданнях. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/yak-publikuvatisya-v-mizhнародnix-reczenzovanix-vidanniyax.html>

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Навчальні програми кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада: http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/tpf_program.html
2. Сайт журналу «Філософська думка»: <http://journal.philosophy.ua/news>
3. Сайт журналу «Філософія освіти»: <https://philosopheducation.com/index.php/philed/index>